

PLAN MOT
KRÄNKANDE
BEHANDLING,
TRAKASSERIER OCH
SEXUELLA
TRAKASSERIER LÄSÅR
22/23

Tunaskolan F-9

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	4
1.1	Följande verksamheter omfattas av planen	4
1.2	Skolans ansvar	4
1.2.1	<i>Plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier</i>	<i>4</i>
1.2.2	<i>Skyldighet att anmäla</i>	<i>5</i>
1.2.3	<i>Ansvar</i>	<i>5</i>
1.2.4	<i>Lagstiftning</i>	<i>5</i>
1.3	Rutin för arbete då elev kan ha/har utsatts för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier	5
1.4	Ansvarig rektor	6
1.5	Förankring av planen	6
2	Föregående läsårs arbete och beskrivning av nuläge	8
2.1	Delaktighet	8
2.1.1	<i>Elevers delaktighet</i>	<i>8</i>
2.1.2	<i>Vårdnadshavarnas delaktighet</i>	<i>9</i>
2.1.3	<i>Personalens delaktighet</i>	<i>9</i>
2.2	Resultat av föregående läsårs insatser och åtgärder	10
2.3	Beskrivning av nuläge	12
3	Analys och åtgärder för kommande läsår	18
3.1	Analys	18
3.2	Nya mål, insatser och åtgärder	23
4	Bilaga 1: Begrepp och definitioner	26
5	Bilaga 2: Diskrimineringsgrunder	28
6	Bilaga 3	31

Bilagor

Bilaga 1: Bilaga 4_ Rutingång Digital - Anmälan om kränkande behandling

Bilaga 2: Bilaga 5- Rutingång - Enskilt strukturerat samtal vid misstanke om kränkning samt uppföljningssamtal (pdf)

Bilaga 3: Bilaga 6_ Rutingång för elever med skyddad identitet - Anmälan om kränkande behandling (2021-2022)

Bilaga 4: Trivselregler Tuna 2022-2023 (2)

1 Bakgrund

1.1 Följande verksamheter omfattas av planen

Tunaskolan F-9 samt fritidshemmet

1.2 Skolans ansvar

Alla elever har rätt att känna sig trygga i skolan. De ska aldrig behöva utsättas för kränkningar, det vill säga sårande eller förnedrande behandling, varken från lärare och personal på skolan eller från andra elever.

Skolan har ansvar att förhindra att elever behandlas illa och det regleras i skollagen och diskrimineringslagen. I dagligt tal brukar man kalla återkommande kränkningar för mobbing, men det är inte ett begrepp som används i lagstiftningen. Istället används begreppen kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier (se även bilaga 1 om begrepp och definitioner).

1.2.1 Plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier

På varje skola ska det enligt skollagen finnas ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling. Det målinriktade arbetet omfattar att främja, förebygga, upptäcka och åtgärda kränkande behandling. Varje år ska det upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder man avser att påbörja eller genomföra det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska vara med i efterföljande års plan.

Enligt diskrimineringslagen ska skolan arbeta med aktiva åtgärder för att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter oavsett diskrimineringsgrund. Varje verksamhet ska ha riktlinjer som visar att sexuella trakasserier och trakasserier som har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna inte accepteras. Varje skola ska också ha rutiner som dels klargör hur verksamheten ska agera om trakasserier påstås ha inträffat, dels anger vem den som anser sig trakasserad ska vända sig till och vem som ska ansvara för att händelsen eller påståendena utreds.

De sju grunderna för diskriminering:

- Kön
- Könsidentitet eller könsuttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

För skolorna i Lunds kommun väljer vi att ha en samlad plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier. Det är viktigt att all personal och även eleverna och deras vårdnadshavare känner till planen.

1.2.2 Skyldighet att anmäla

En lärare eller annan personal på skolan som får veta att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier i samband med verksamheten ska anmäla detta till rektorn. Rektorn är skyldig att anmäla det till huvudmannen. När det gäller kränkande behandling är huvudmannen skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i de fall kränkande behandling konstaterats, vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

1.2.3 Ansvar

Huvudmannen, i detta fall Lunds kommun, har det yttersta ansvaret för att skollagen och diskrimineringslagen följs. I Lunds kommun har huvudmannen delegerat dessa ansvarsområden till respektive skolas rektor.

För verksamhet som avses i skollagens 25 kapitel (exempelvis öppen förskola och öppen fritidsverksamhet) och fritidshem som inte är integrerade med en skolenhet gäller plikten att anmäla kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier för den personal som huvudmannen utser.

1.2.4 Lagstiftning

Lagstiftning som styr ovan beskrivna skyldigheter att arbeta mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier finns i:

- Skollagen kapitel 6, 6-10 §§
- Diskrimineringslagen kapitel 16, 18-20 §§

1.3 Rutin för arbete då elev kan ha/har utsatts för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier

Barn- och skolförvaltningen har tagit fram en förvaltningsgemensam rutin som används när skolan fått veta att en elev kan ha blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier av en annan elev eller av personal. I dessa fall ska personalen informera rektor omgående i enlighet med 6 kap 10 § skollagen, eller 2 kap 7 § diskrimineringslagen (anmälningsplikt). All personal inom förvaltningens olika verksamheter omfattas av bestämmelserna.

Rutinbeskrivning när ett barn eller en elev upplevt sig utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier:

Medarbetare

När en medarbetare får veta att ett barn eller elev har eller kan ha blivit utsatt för kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier ska medarbetaren genast informera rektorn om detta, senast nästa arbetsdag.

Rektor

Så snart informationen nått rektorn görs en anmälan till huvudmannen om händelsen. Rektorn, eller en annan person som rektorn utser, börjar sedan att tala med de som varit involverade. Rektorn beslutar också om eventuella åtgärder för att förhindra att kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier fortsätter.

I de fall då kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier har konstaterats,

följer rektorn, eller den rektorn utser, upp att åtgärderna varit tillräckliga och att den kränkande behandlingen, diskrimineringen eller trakasserierna verkligen har upphört. Om det i uppföljningen visar sig att de vidtagna åtgärderna inte varit tillräckliga beslutar rektorn om eventuella förändringar av de åtgärder som vidtagits tidigare, alternativt fattar beslut om nya åtgärder för att se till att den kränkande behandlingen, diskrimineringen eller trakasserierna verkligen upphör.

1.4 Ansvarig rektor

Ana Maria Friede, rektor

1.5 Förankring av planen

Information via skolans hemsida

Nyupprättad plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier finns publicerad på skolans hemsida till vårdnadshavare, elever och personal.

Information till vårdnadshavare

Planen finns tillgänglig för vårdnadshavare via skolans hemsida och delges även vårdnadshavarna i samband med föräldramöte. I samband med att en ny plan upprättas meddelar mentorerna vårdnadshavarna om detta via Unikum. På lågstadiet sker information kring detta även genom veckobrev och på informationstavlan utanför kapprum.

Information till personal

Varje hösttermin går representanter från skolans *Trygghetsteam* igenom den nyupprättade planen vid en arbetsplatsträff, alternativt vid ett stadiemöte eller en arbetslagsplanering, i samband med att planen är färdigställd. Aktuell plan finns även publicerad till all personal i det digitala personalrummet.

Nya medarbetare får kännedom om *Plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier* av rektor alternativt delegerad lärare som en del av introduktionen.

Skolans och kommunens rutingång vid kränkningar eller misstänkta kränkningar samt en digital anmälningsslänk för att anmäla misstänkta kränkningar finns publicerat till all personal i fliken *Likabehandling* i det digitala personalrummet i SITES. I fliken *Likabehandling* finns även olika typer av stödmaterial till personalen i form av guider, såväl i skrift som videoguider. Utöver detta finns i *Likabehandling* viktig information i form av Googlepresentationer som bland annat redogör för hur skolan ska arbeta systematiskt med likabehandling utifrån forskning om vad som fungerar väl och är effektiva arbetsmetoder samt vad som inte är effektivt. Syftet med sidan är att säkerställa att all personal har en samsyn och kan fullfölja skolans och kommunens riktlinjer kring det systematiska arbetet med likabehandling. Elevernas trygghet och trivsel är prioriterad och därför arbetar skolans *Trygghetsteam* tillsammans med personal och skollledning fortlöpande med detta.

Information till elever

Plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier presenteras för varje klass av mentorerna i samband med en mentorstid under höstterminen. Vid detta tillfälle går mentorerna igenom planens innehåll. Ett speciellt fokus riktas vid skolans rutingång vid misstänkta kränkningar och var eleverna ska vända sig vid en kränkning eller misstänkt kränkning. Vid detta tillfälle betonas skolans värdegrund och

nolltolerans mot alla former av kränkningar, diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier.

Skolstartsguiden Utöver mentorernas information om planen till eleverna, och för att säkerställa att alla elever tar del av skolans likabehandlingsarbete, har kurator och representant för Likabehandlingen gått ut i flera klasser för att informera eleverna om skolans nolltolerans mot alla typer av kränkningar, konsekvenser av kränkningar samt klargörande av skolans värdegrund och hur vi bemöter varandra varje dag för att skapa en trygg skola för alla.

Skriftlig information om skolans Trivselregler och nolltolerans mot kränkningar och diskriminering samt var eleverna ska vända sig vid kränkningar finns uppsatta i klassrummen på skolan.

2 Föregående läsårs arbete och beskrivning av nuläge

2.1 Delaktighet

2.1.1 Elevers delaktighet

Eleverna på skolan har gjorts delaktiga i arbetet med likabehandlingen på flera sätt. Nedan följer några av dessa som exempel.

Rättviserådet

Tunaskolan har en levande rådsverksamhet där elever från olika årskurserna har möjlighet att delta. *Rättviserådet* är ett elevråd som enbart fokuserar på likabehandling och att främja elevernas trygghet på skolan samt förebygga kränkningar, diskriminering och trakasserier. Alla elever i årskurs 7-9 som vill är välkomna att delta och arbetet i rådet kommer till gagn även till elever i yngre årskurser. I rådet tillämpas direkt elevdemokrati genom att eleverna får vara med och besluta om vilka områden som de anser behöver prioriteras när det gäller att skapa trygghet och trivsel för skolans samtliga elever. Eleverna ges insyn i resultatet av kartläggningar kring elevernas trivsel och LUNKEN och får möjlighet att komma med förslag på förbättringar och insatser. Rådets syfte är att skapa ett aktivt elevinflytande i skolans fortlöpande arbete med trygghet och studiero. T.ex. är eleverna delaktiga i utformningen av frågor till Trivselenkäten, synpunkter kring skolans plan och skolans rutiner vid kränkningar samt särskilda förebyggande eller främjande insatser kopplade till diskrimineringsgrunderna. Arbetet genomförs främst i projektform med hjälp av vuxenstöd för att sedan utmynna i olika aktiva insatser till skolans elever baserat på identifierade behov. På så sätt fungerar *Rättviserådet* som en viktig del i skolans fortlöpande arbete med att främja trygghet och förebygga kränkningar. Eleverna i *Rättviserådet* fungerar även som en länk till klasserna i frågor som rör skolans värdegrund och trygghet.

Trivselenkäten

I den årliga *Trivselenkäten* deltar samtliga elever på skolan och ger därmed sin bild av hur trygg de upplever skolan vara samt identifierar eventuellt upplevda otrygga platser och om de utsatts för någon typ av kränkning eller diskriminering. Enkäten är skapad i enlighet med GDPR och är därmed anonym, men fungerar som en viktig del i kartläggningen av nuläget för skolans samtliga elever gällande trygghet, eventuell förekomst av kränkningar och diskriminering, arbetsro samt trivsel. Trivselenkäten anpassas efter elevernas ålder och genomförs samtidigt i alla stadier. Resultatet sammanställs av representanter i *Trygghetsteamet* som även analyserar resultatet.

Mentorstiden

Mentorstiden används återkommande för såväl främjande som förebyggande insatser kopplade till det fortlöpande värdegrundsarbetet. Insatserna baseras på aktuella identifierade behov utifrån olika typer av kartläggningar och utifrån skolans årshjul med likabehandling. Under mentorstiden har eleverna möjlighet att ställa frågor och framföra sina idéer och synpunkter till skolans personal.

Trivselregler

Skolans *Trivselregler* är framtagna av samtliga klasser på Tunaskolan, inklusive Grundsärskolan och Östervångsskolan, och sammanställda av *Trygghetsteamet* i samråd med elevhälsan och skolledningen. Trivselreglerna uppdateras varje läsår.

Utvecklingssamtal

Vid utvecklingssamtalen får eleven möjlighet att samtala om sin upplevda trivsel och trygghet i skolan.

Kommunikation mellan elever och personal

Eleverna ska alltid vända sig till någon vuxen på skolan vid en misstänkt kränkning eller andra frågor som rör elevernas trygghet och trivsel. Elever har även möjlighet att boka samtal med skolans kurator vid behov, eller för att framföra önskemål och synpunkter som i sin tur kan lyftas i *Trygghetsteamet*.

2.1.2 Vårdnadshavarnas delaktighet

Utvecklingssamtal

I samband med utvecklingssamtalen som sker i början av varje termin lyfts frågor som rör elevens trivsel och upplevda trygghet i skolan. Vårdnadshavarna har i detta forum möjlighet att framföra sina tankar eller frågor kring skolans arbete med likabehandling. Mentorerna delger i sin tur eventuella önskemål och tankar till *Trygghetsteamet*.

Föräldramöten

Vid föräldramöten får vårdnadshavare information om skolans *Plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier*. Vårdnadshavarna är välkomna att lämna in förslag och tankar, som därefter lyfts i skolans *Trygghetsteam*.

Information via Unikum och kommunikation via mail

Mentorerna informerar vårdnadshavarna om den aktuella planen via Unikum. Vårdnadshavare kan vid frågor eller förslag kring skolans arbete med likabehandling maila dessa till mentorerna, som i sin tur meddelar stadierepresentant från *Trygghetsteamet* som fortlöpande arbetar med detta tillsammans med all personal.

Via skolans hemsida

I *Plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier* som finns publicerad på skolans hemsida redogörs för aktuella kartläggningar och nuläge samt vilka främjande och förebyggande insatser skolan har genomfört samt planerar att genomföra. Vårdnadshavare får genom planen insyn i skolans arbete med likabehandling och har alltid möjlighet att framföra sina åsikter och synpunkter till skolan i kontakten med mentorer, sociala mentorer, elevhälsan eller *Trygghetsteamet*. Tankar och synpunkter från vårdnadshavare lyfts i *Trygghetsteamet*, som en del i att skapa delaktighet och belysa förbättringsområden.

2.1.3 Personalens delaktighet

Trygghetsteamet

På Tunaskolan finns ett Trygghetsteam som inkluderar personal från Mårtensskolan och Grundsärskolan. Teamet består av biträdande rektor, förstelärare, representanter för respektive stadie eller skolform samt kuratorer. Trygghetsteamet sammanställer och presenterar bland annat resultatet av aktuella kartläggningar samt *Trivselenkäten* vid möten med personal för respektive stadie. I samband med detta får personalen tillsammans diskutera fram förslag på förebyggande och främjande insatser. Personal har t.ex. deltagit i diskussionsgrupper med reflektionsfrågor utifrån resultatet av kartläggningar av nuläget, för att sedan tillsammans enas om förslag på aktiva åtgärder. Personalens tankar och idéer sammanställs av *Trygghetsteamet* och utmynnar i nya mål

och inplanerade insatser för läsåret som skrivs in i skolans *Plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier*.

Arbetsplatsträffar

Vid varje arbetsplatsträff är jämställdhet och likabehandling en stående punkt där en stadierepresentant från *Trygghetsteamet* och ibland även elevhälsan lyfter aktuella frågor samt delger viktig information och låter personalen komma till tals. Vid dessa möten får personalen tillsammans reflektera kring aktuella frågor och komma med idéer och synpunkter som *Trygghetsteamet* sedan tar med sig och lyfter vid sina möten och i samråd med skolledningen.

Personalmöten och stadiemöten

Vid stadiemöten lyfter lärarna tillsammans aktuella frågor kring likabehandlingen och hur det ser ut med trygghet och trivsel för eleverna. Lärare för fortlöpande dialoger med varandra kring nuläget i de olika klasserna och lyfter elever där lärarna uppmärksammat problematik gällande t.ex. konflikter eller eventuella kränkningar. Dessa samtal sker varje vecka och vid behov kontaktas elevhälsan.

Via mail och samtal

Personalen har alltid möjlighet att framföra sina tankar, idéer eller förslag till representanterna i *Trygghetsteamet*, som i sin tur tar upp personalens tankar under sina fortlöpande möten. Personalens delaktighet och engagemang är en förutsättning för ett väl fungerande och förankrat likabehandlingsarbete.

2.2 Resultat av föregående läsårs insatser och åtgärder

Föregående läsårs insatser och åtgärder

I föregående läsårs mål lades fokus vid flera viktiga utvecklingsaspekter. Utifrån de behov som framkommit genom olika kartläggningar fanns mål riktade mot att motverka rasism och främlingsfientlighet, att arbeta inkluderande och främja gemenskap, att öka tryggheten och matron i matsalen, att öka tryggheten i omklädningsrummen, tydlighet gentemot elever kring skolans värdegrund och rutiner vid misstänkta kränkningar samt att se över möjligheterna till fler rastaktiviteter.

Utöver de mål som skrevs in i föregående års plan tillkom flera aktiva främjande och förebyggande insatser längs med läsåret utifrån elevernas önskemål och identifierade behov. T.ex. gjordes en större insats kring HBTQ+ riktad till såväl elever som all personal, med syfte att fortbilda och öka kunskapen kring dessa frågor. I satsningen fanns konkreta verktyg och information med syfte att motverka diskriminering och främja inkludering.

Kurator tillsammans med förstelärare skapade även en insats till samtliga högstadielklasser med fokus kring psykisk ohälsa, ofrivillig ensamhet och dess konsekvenser, ett förtydligande kring skolans värdegrund samt reflektionsfrågor till eleverna med syfte att främja gemenskap och inkludera ensamma elever. Alla elever 7-9 deltog klassvis i denna insats.

För att säkerställa att skolan efterlever Barnkonventionen, som är lag sedan den 1 januari 2020, har förstelärare påbörjat en utbildning i *FN:S konvention om barnens rättigheter i teori och svenska praktik*. I utbildningen ingår att skapa en handlingsplan för hela verksamheten kring hur vi uppfyller barnkonventionen samt en barnkonsekvensanalys med syfte att minska elevers upplevda stress, vilket även är ett

nämndsmaal. Detta arbete är pågående och kommer att fortsätta under läsåret 22/23.

För att motverka rasism och främlingsfientlighet gjordes en insats för hela skolan i samband med hjärtdagen vårterminen 2022. Workshops med riktad information och reflektionsfrågor togs fram till klasserna kopplat till målet att motverka rasism och eleverna fick under två mentorstimmar arbeta med detta tillsammans med sina mentorer. Som en del av förarbetet till denna främjande och förebyggande insats samlades elevernas egna tankar in kring hur vi bäst motverkar rasism och diskriminering av förstelärare via en digital enkät. Detta var även en viktig utgångspunkt för att främja det elevdemokratiska perspektivet och att utgå från elevernas tankar och goda idéer. Arbetet utmynnade i att eleverna, med hjälp av deras gemensamma förslag, skapade olika främjande budskap som har satts upp på skolans väggar främst i korridorerna. Lärarna har i samband med denna insats informerats om att de ska arbeta fortlöpande i klassrummen och i mötet med eleverna med fokus på att motverka rasism och främlingsfientlighet, tex.

genom att alltid uppmärksamma och agera direkt vid eventuell jargong/rasistiska uttryck, men även arbeta för att i olika arbetsområden integrera dessa teman (t.ex. i SO och svenska/engelska, men även i andra ämnen och sammanhang) Detta arbete har gjort, bland annat av engelsk- svenska - och SO-lärarna. Resultatet av dessa insatser har förhoppningsvis skapat en ökad medvetenhet hos eleverna och i den årliga kartläggningen *Trivselenkäten 2022* uppgav ingen elev att de utsatts för diskriminering kopplat till diskrimineringsgrunden etnicitet och religion.

Målet med att arbeta inkluderande och främja gemenskap har bland annat genomförts genom att förstelärare kopplat till likabehandling skapat en insats genom google presentation med tillhörande reflektionsfrågor samt ett förtydligande av skolans värdegrund. Insatsen har genomförts i samtliga klasser på högstadiet tillsammans med kurator. Insatsen har bland annat belyst psykisk ohälsa, risker med ofrivillig ensamhet samt hur vi kan göra för att inkludera och skapa gemenskap mellan eleverna i skolan. En viktig del i denna insats var att engagera eleverna och låta varje klass komma fram till egna förslag och idéer kring hur vi bättre skapar gemenskap och inkluderar elever som verkar ensamma. Insatsen skapade många givande diskussioner och förslag vilket har medvetandegjort eleverna om hur vi bemöter varandra på bästa sätt för att skapa gemenskap och trygghet för alla. Målet att arbeta med inkludering måste fortsätta som ett aktivt arbete för all personal i mötet med eleverna. Kartläggningen i *Trivselenkäten 2022* visar att det fortfarande finns ett fåtal elever som uppger att de saknar vänner i skolan. På grund av detta är det inkluderande och trygghetsfrämjande arbetet med att skapa gemenskap i klasserna en prioritet även kommande läsår. För att komma till bukt med ofrivilligt ensamma elever har gemenskapsfrämjande aktiviteter planerats in i de olika årskurserna. Då vi identifierat ett särskilt behov i årskurs 7 görs särskilda insatser i denna årskurs genom att eleverna t.ex. i början av varje läsår får delta i gemenskapsfrämjande aktiviteter, bland annat utflykt till *Vidablick* tillsammans med kurator och mentorer.

För att skapa trygghet i matsalen har flera åtgärder diskuterats. Bland annat har elever från både Tunaskolan och Östervångsskolan tagit fram gemensamma matsalsregler som satts upp i matsalen och som mentorerna gått igenom med klasserna. Vi inväntar fortfarande besked kring huruvida det finns möjlighet till att få nya möbler med mer ljuddämpning. Vi planerade att beställa in ljuddämpare som kan hängas upp i taket, men tyvärr var detta inte möjligt på grund av att lokalvårdarna inte har möjlighet i sin

arbetsbeskrivning att rengöra dessa då de blir dammiga. Ytterligare en åtgärd som genomförts har varit att alla klasserna haft en speciell placering i matsalen, för att på så sätt skapa en ökad trygghet genom att man vet var man ska sitta. Den sistnämnda åtgärden har dock varit omdiskuterad kring hur väl den fungerat. Arbetet med att skapa ökad trygghet och matro i matsalen kommer att fortsätta i samråd med elever och personal.

För att skapa ökad trygghet i omklädningsrummen har flera större insatser genomförts. Elevernas tankar och åsikter om hur omklädningsrummen kan göras tryggare har samlats in. Idrottslärarna har utifrån elevernas tankar och synpunkter gått igenom och satt upp specifika trygghetsskapande regler för omklädningsrummen. Även bildstöd, skogräns, översyn av låsen på toaletterna och insynsskydd har åtgärdats. Mobilförbud rådet i omklädningsrummen för att minska risken för obehag och rädsla i samband med ombyte. Duschbås har installerats för att eleverna ska kunna duscha utan insyn. Siffror från *Trivselenkäten 2022* och även tidigare års kartläggningar visar att det fortfarande finns en del elever som kan uppleva omklädningsrummen som en otrygg plats. Just omklädningsrummen är en plats där elever, på grund av ombyte och dusch, kan uppleva en viss otrygghet då det kan kännas obehagligt att byta om inför andra. Idrottslärarna kommer därför att fortsätta arbeta trygghetsskapande för en ökad upplevd trygghet. Reglerna kommer även att revideras med hjälp av elevernas tankar för att öka den upplevda tryggheten ytterligare.

Gällande rastaktiviteter har öppnandet av caféet i Mötesplatsen möjliggjort ökad personalnärvaro genom caféverksamheten. Några idrottslärare har även skapat rastaktiviteter i Mötesplatsen, t.ex. genom *I dance*, vilket bidragit till ökad trygghet och gemenskap. Vi behöver även fortsättningsvis arbeta vidare för ökad trygghet på platser där många elever vistas samtidigt då kartläggningar visat att platser där många elever befinner sig samtidigt kan göra att en del elever upplever mer otrygghet. Personal uppmanas fortlöpande att röra sig mer på de platser på skolan som vissa elever kan uppleva som mer otrygga som en del i det trygghetsskapande arbetet.

Utöver ovan nämnda delar har förstelärare även skapat en insats i två delar gällande relationer, samtycke och integritet som nått ut till en del elever i högstadiet under vårterminen 2022. Målet är att denna insats ska fortlöpa i samråd med de lärare som undervisar kring sexualitet, samtycke och relationer.

2.3 Beskrivning av nuläge

Beskrivning av nuläge

Tunaskolans arbetssätt tar sin utgångspunkt i skollagen, Lunds Kommuns gemensamma riktlinjer, aktuell forskning, DO och Skolverkets föreskrifter. I detta stycke beskrivs nuläget utifrån kartläggningar genom följande underrubriker:

1. Resultat Trivselenkäterna (vårterminen 2022)

Vad utmärker sig positivt?

Vad behöver vi arbeta vidare med? (inklusive otrygga platser)

2. Resultat LUNKEN (vårterminen 2021)

Sammanfattning av siffrorna för LUNKEN 2021 Tunaskolan

Faktorer som kan bidra till elevers upplevda stress

Risker med upplevd stress

Vad skulle kunna minska stressen?

Vårt arbete på Tunaskolan för att minska elevernas upplevda stress

1. Resultat Trivselenkäterna (vårterminen 2022)

Trivselenkäten - februari/mars 2022

Vad utmärker sig positivt?

F-1: I årskurs F-1 så har 95,8% svarat att de tycker om att vara i skolan. Tittar man på frågan om vem man kan gå och prata med i skolan har 45,8% fyllt i kompisar och 38,5% fyllt i vuxna. 93,8% har fyllt i att de både mår bra på rasten och i klassrummet. 93,8% har fyllt i att de mår bra.

Det som utmärker sig mest är att 100% har fyllt i att de har kompisar i skolan. Samtliga siffror visar på en förbättring i siffrorna sedan Trivselenkäten 2021.

2-3: 82,9 % av eleverna uppger att de alltid eller oftast känner sig trygga i skolan. I frågan om eleverna har förtroende för de vuxna i skolan har sammanlagt 89,4% av eleverna svarat att de har stort eller ganska stort förtroende för dem. Denna siffra är en förbättring sedan Trivselenkäten 2021 (84,7%). 79,7% har fyllt i att de vuxna på skolan reagerar vid mobbning. Det är 86,8% som svarat att de kan vara sig själva i skolan. Även i åk 2-3 har 100% svarat att de har vänner i skolan.

7-9: 92,9% känner sig alltid eller oftast trygga i skolan. 85% vet var de ska vända sig vid en misstänkt kränkning och 96,5% av eleverna har en eller flera kompisar i skolan.

Vad behöver vi arbeta vidare med? (inklusive otrygga platser)

F-1: Hos F-1 har "Annan plats" störst procentenhet gällande platser som kan upplevas som otrygga i årets kartläggning med 11,5%. Kapprummet och glashuset har näst högst möjlig upplevd otrygghet med 4,2% vardera.

2-3: Bland eleverna i årskurs 2-3 upplevs toaletterna och omklädningsrummen som mest otrygga platser med 16,3% vardera. Därefter följer "Annan plats" med 15,4% och fotbollsplanen med 13%.

7-9: 16,3% av eleverna svarar att de inte har förtroende för de vuxna på skolan och 6% av eleverna uppger att de utsatts för mobbning de senaste månaderna varav fyra kopplas till diskrimineringsgrunderna: sexuella trakasserier (2), funktionsvariation (1) och könsuttryck (1).

Av de som uppger att de utsatts är verbala kränkningar och lögnerykten samt rykten den vanligaste formen. Några elever uppgav även att kränkningar kan förekomma på sociala medier eller via mobiltelefonen. Något som utmärker sig är att sju elever (av 253 elever totalt som besvarade enkäten) uppger att de utsätter andra elever för kränkningar. Detta är något vi kommer arbeta vidare aktivt med för att förhindra att fler kränkningar sker. Mentorerna är informerade kring resultatet av kartläggningen för att kunna följa upp och arbeta vidare med värdegrunden i respektive klass. När eleverna får svara på frågan om vilka platser som kan upplevas som otrygga ibland så hamnar korridoren på första plats följt av mötesplatsen och omklädningsrummen. Några elever uppger att de

även ibland kan uppleva otrygghet i klassrummen. Några få elever uppger att de inte har några kompisar i skolan, varav de flesta går i årskurs sju.

2. Resultat LUNKEN - Lunds Kommuns ungdomsenkät 2021 om elevernas upplevda stress i årskurs 5, 8 samt gymnasiet årskurs 2

Sammanfattning av siffrorna för LUNKEN 2021 Tunaskolan

LUNKEN genomförs vartannat år. Nedan följer en sammanfattning av siffrorna från Tunaskolans resultat för LUNKEN 2021:

- På påståendet *Jag trivs bra i skolan* svarar 96,77% att det stämmer mycket eller ganska bra (varav 50% mycket bra)
- På påståendet *Jag känner mig trygg på lektionerna* svarar 96,8% att det stämmer mycket eller ganska bra
- På påståendet *Jag känner mig trygg på rasterna* svarar 95,16% att det stämmer mycket eller ganska bra
- På påståendet *Mina lärare ser till att det är arbetsro på lektionerna* svarar 92% att det stämmer mycket eller ganska bra
- På påståendet *Lärarna bemöter eleverna med respekt (på ett bra sätt) på min skola* svarar 92,74% att det stämmer mycket eller ganska bra
- På påståendet *Elever bemöter lärare med respekt (på ett bra sätt) på min skola* svarar 84,80% att det stämmer mycket eller ganska bra
- På påståendet *Mina lärare ger killar och tjejer samma förutsättningar* svarar 90,4% att det stämmer mycket eller ganska bra
- På påståendet *De vuxna på skolan reagerar om de får reda på att någon blivit kränkt* svarar 88,71% att det stämmer mycket eller ganska bra
- På påståendet *Jag har känt mig diskriminerad (inte fått samma möjligheter och rättigheter som andra) av skolpersonal under detta läsår* svarar 87,8% att de inte känt sig diskriminerade. Av de elever som uppger att de har upplevt diskriminering är *etnisk tillhörighet* och *kön* de med flest svar.
- På påståendet *Jag har känt mig trakasserad av skolpersonal (ex. fått knuffar, blivit hotad, blivit kallad elaka saker) under detta läsår* svarar 95,1% att de inte känt sig trakasserade.
- På påståendet *Jag har känt mig trakasserad av annan elev (ex. fått knuffar, blivit hotad, blivit kallad elaka saker) under detta läsår* svarar 82,9% att de inte känt sig trakasserade. Av de som uppgett att de känt sig trakasserade av annan elev är *etnisk tillhörighet* mest förekommande.
- På frågan *Hur ofta har du känt dig stressad i skolan på grund av annat än skoluppgifter t.ex. det som händer på rasterna, relationer till kompisar/lärare under det senaste halvåret?* svarar 51,64 % sällan eller aldrig, 20,49% någon gång i månaden, 11,48% en gång i veckan, 11,48% flera gånger i veckan och 4,92% varje dag
- På frågan *Hur ofta har du känt dig stressad på grund av skoluppgifter efter skoltid t.ex. läxor, prov och inlämningar) under det senaste halvåret?* svarar 9,92% sällan eller aldrig, 33,06% någon gång i månaden, 16,53% en gång i veckan, 23,97% flera gånger i veckan och 16,53% varje dag
- På påståendet *Mina lärare förväntar sig att jag ska göra mitt bästa* svarar 98,39% att det stämmer ganska eller mycket bra
- På påståendet *Mina lärare ger mig nya utmaningar så att jag hela tiden utvecklas*

- svarar 91,80 % att det stämmer mycket eller ganska bra
- På påståendet *Mina lärare ger mig möjlighet att lära på det sätt som passar mig bäst* svarar 83,06% att det stämmer ganska eller mycket bra
- På påståendet *På lektionerna är vi elever med och påverkar på vilket sätt vi ska arbeta med olika skoluppgifter* svarar 62,10 % att det stämmer ganska eller mycket bra
- På påståendet *Lärarna låter mig vara med och utvärdera undervisningen* svarar 70,49% att det stämmer ganska eller mycket bra

Undersökningen visar att kön har en relativt stor betydelse för sannolikheten att ofta uppleva stress. Sannolikheten att pojkar upplever stress är betydligt lägre än sannolikheten för flickor.

Enkäten visar också att elever i årskurs 8 har en betydligt större sannolikhet att uppleva stress än elever i årskurs 5.

Faktorer som kan bidra till elevers upplevda stress

Läxor och skolarbete efter skoltid. (En barnkonsekvensanalys kring läxor kommer att genomföras av förstelärare under höstterminen 2022 för att undersöka detta).

Generellt sett ökar sannolikheten för upplevd stress bland elever på skolenheter där det finns en högre andel föräldrar som har eftergymnasial utbildning. Det är ett samband som är starkare för flickor än för pojkar och starkare för elever i årskurs 8 än elever i årskurs 5.

Elever med låga betyg upplever mer stress än de med höga.

Stressen har ökat sedan skolreformerna 2010/11 som bidrog till större fokus på summativa betyg.

Tillväxten av stress är mest tydlig för flickor.

Risker med upplevd stress

Upplevelsen av stress är vanlig hos ungdomar och är viktig att undersöka eftersom forskning visat att stress är relaterat till lägre motivation och ökad problematisk skolfrånvaro.

Med upplevelser av stress medföljer en del symptomatiska besvär som huvudvärk, magont och sömnproblem.

Vad skulle kunna minska stressen?

Elever som upplever stress ofta anger läxor som ett område som skulle kunna bidra till att minska den upplevda stressen.

Forskning visar att socialt stöd från lärarna till eleverna (till exempel att läraren är hjälpsam, allmänt snäll, trevlig och intresserad av eleverna som personer) kan bidra till att minska stressen.

Arbetsro och hjälpsam återkoppling från lärarna står i samband med att elever upplever stress mer sällan.

Intressant att tillägga i sammanhanget är att *samtal om hur man kan minska stress* inte bidrar till en lägre grad av upplevd stress i skolmiljöer där det finns arbetsro, där lärarna är hjälpsamma och bidrar med hjälpsam återkoppling.

Vårt arbete på Tunaskolan för att minska elevernas upplevda stress

Sedan läsåret 2020/2021 har *SKUG* (skolutvecklingsgruppen bestående av förstelärare) tagit fram enkäter till samtliga elever för att undersöka vilka framgångsfaktorer som gör att eleverna upplever minskad stress och att de kan lyckas i skolan på bästa sätt. Därför satte vi ihop en enkät som innehöll påstående kopplat till forskning kring såväl bemötande som lärmiljö.

Enkäten har genomförts med eleverna vid två olika läsår (2021 och 2022). Utifrån vad som framkommit har *SKUG* återkopplat till all personal vad eleverna anser vara viktigast och vad all personal behöver utveckla och arbeta vidare med. För att eleverna ska uppleva mindre stress krävs att vi skapar tydliga gemensamma ramar för såväl undervisning och metodik som t.ex. policy kring läxor och prov. Vi har en uttalad regel för lärarna att eleverna endast får ha två prov per vecka och dessa läggs in i provkalendern. Alla läxor ska vara tydliga och läggas in i Classroom senast en vecka i förtid. Vi för återkommande diskussioner med lärarna kring vilka typer av läxor som kan anses vara rimliga för att minska elevernas upplevda stress. För att stötta eleverna har skolan infört studiestöd varje måndag eftermiddag, för att eleverna ska kunna få hjälp på plats med en ämnesbehörig lärare, istället för att arbeta själva hemma. Många elever använder sig av denna hjälp, som är indelad i flera olika ämnen.

Det tar lång tid att utforma och implementera ett arbetssätt som genomsyrar alla stadier. En sak som har lyckats är tydligheten och strukturen vid uppstart av lektionerna, där samtliga lärare skriver upp lektionens tid och innehåll i punktform på tavlan. Flera olika faktorer påverkar elevernas upplevda stress. En viktig faktor i lärmiljön är förutom gemensamma ramar och tydlig struktur elevernas upplevda trivsel och trygghet. Detta är något vi arbetar systematiskt med utifrån de behov som framkommer. Kartläggningen för elevernas upplevda trivsel och trygghet i Trivselenkäten för 2022 visar att 92,9% alltid eller oftast känner sig trygga i skolan, 85% vet var de ska vända sig vid en misstänkt kränkning och 96,5% har en eller flera kompisar i skolan.

För att stärka elevernas gemenskap och trygghet i klassen har Tunaskolan, efter underlag av enkätundersökningar, infört en speciell utflykt för samtliga klasser i årskurs 7 till Vidablick. Studiebesöket på Vidablick ger eleverna träning kring samarbete och problemlösning med syfte att stärka gemenskapen. Mentorerna och kuratorn är med eleverna vid dessa aktiviteter.

Förstelärare tillsammans med kurator har även gjort en insats i samtliga klasser på högstadiet gällande att främja gemenskap och psykiskt välbefinnande. Insatsen berörde ofrivillig ensamhet och verktyg till eleverna kring hur vi skapar gemenskap och bjuder in de som verkar ensamma. Vi talade även kring psykisk ohälsa och gav eleverna tips på hur de kan agera. Insatsen innehöll även en påminnelse om skolans gemensamma värdegrund och vår nolltolerans mot alla former av kränkningar och diskriminering. Ytterligare insatser till samtliga elever i högstadiet och personal från hela skolan kopplat till att motverka diskriminering gällande HBTQ+ och rasism har genomförts under läsåret. Dessa insatser har varit både utbildande kring dessa frågor men även innehållit konkreta verktyg och förhållningssätt samt diskussionsfrågor där alla har fått delta.

Många i personalen uttryckte att de uppskattade insatsen kring HBTQ+ och att de lärde sig mycket nytt som de kan implementera i sina klassrum och i mötet med eleverna.

Då arbetet för att motverka elevers upplevda stress är mångfacetterat behöver vi fortsätta ett systematiskt arbete som ger personal och elever verktyg för att kunna hantera det. Elevenkäten ger oss återkoppling kring vad de vill att vi ska utveckla. Det

är ett pågående arbete som måste ses som en process där vi ständigt utvärderar vår verksamhet och prövar nya pedagogiska metoder och insatser. SKUG utgår från såväl forskning, nya direktiv från Skolverket och deras allmänna råd i detta fortlöpande arbete.

3 Analys och åtgärder för kommande läsår

3.1 Analys

Kartläggningarna visar att en övervägande del av eleverna på Tunaskolan alltid eller oftast känner sig trygga i skolan, att de kan vara sig själva och att de har vänner i skolan. Majoriteten av eleverna upplever skolan som en trygg plats. Även siffror från LUNKEN bekräftar denna bild:

- På påståendet *Jag trivs bra i skolan* svarar 96,77% att det stämmer mycket eller ganska bra
- På påståendet *Jag känner mig trygg på lektionerna* svarar 96,8% att det stämmer mycket eller ganska bra
- På påståendet *Jag känner mig trygg på rasterna* svarar 95,16% att det stämmer mycket eller ganska bra
- På påståendet *Mina lärare ser till att det är arbetsro på lektionerna* svarar 92% att det stämmer mycket eller ganska bra

Det systematiska arbetet med att skapa trygghet och arbetsro, motverka kränkningar och diskriminering, främja gemenskap samt minska elevernas upplevda stress pågår fortlöpande. Tunaskolan genomför återkommande kartläggningar för att undersöka elevernas mående, trivsel, trygghet och arbetsmiljö. Elevernas tankar utgör ett viktigt underlag i skolans fortsatta arbete och planering för såväl främjande som förebyggande insatser och åtgärder. Detta arbete pågår ständigt i en process, enligt DO:s cirkulära modell: undersöka (bland annat genom kartläggningar och elevinflytande), analysera, åtgärda samt följa upp och utvärdera. Nya insatser planeras och genomförs fortlöpande längs med läsåret, utifrån identifierade behov.

Ett aktivt elevinflytande är en viktig utgångspunkt i flera av de insatser som genomförts och ett självklart komplement till kartläggningarna. Insatser som utgår från elevernas önskemål och behov, bland annat genom Rättviserådet och annan rådsverksamhet på skolan, har bland annat utmynnat i en utbildningssatsning kring HBTQ+ frågor med syfte att motverka diskriminering. Insatsen riktades till all personal F-9, och till elever i årskurs 7-9. Insatser för att motverka sexuella trakasserier och informera samt utbilda kring samtycke, integritet och relationer, har tagits fram av förstelärare under vårterminen 2022. Insatsen har nått ut till elevgrupper där behov identifierats. I samband med att den nya läroplanen och kursplanerna börjar gälla från höstterminen 2022 kommer ett extra fokus att riktas vid samtycke och relationer till samtliga elever. Särskilda insatser för att motverka främlingsfientlighet och rasism har också varit ett viktigt fokus under läsåret 21/22.

Såväl personal som elever har fått besvara olika typer av reflektionsfrågor för att på så sätt bli delaktiga i processen med att analysera varför resultatet av kartläggningarna ser ut som det gör samt bli aktivt delaktiga i framtagandet av förslag på olika åtgärder som kan öka tryggheten ytterligare, utifrån de identifierade utvecklingsområdena som framkommit i kartläggningarna.

Analys - Otrygga platser (2022):

Kartläggningarna som genomfördes under vårterminen 2022 visar att majoriteten av eleverna upplever skolans som en trygg plats. Några platser kan dock upplevas som lite mer otrygga ibland. I F-1 anger ett fåtal elever "annan plats", i årskurs 2-3 uppges

toaletter och omklädningsrum (16,3% vardera) och i 7-9 korridorerna följt av mötesplatsen och omklädningsrum.

Kartläggningar som gjorts med eleverna F-9 har visat att eleverna tenderar att uppleva platser där många elever vistas samtidigt som de mest otrygga. Detta kan förklara varför platser som omklädningsrum och korridorer återkommande anges som platser där vissa elever kan uppleva otrygghet. Skolan har fortsatt att arbeta med att skapa ökad trygghet för eleverna på de platser som angetts som de mest otrygga. Till exempel har möbleringen på Mötesplatsen gjorts om och fler bord och stolar har satts in, enligt elevernas önskemål. Den nya möbleringen skapar även en större insyn och åtgärdar problematiken med de tidigare sofforna där insynen var begränsad. Det finns även fler platser för eleverna att sitta på jämfört med tidigare.

En intressant observation i kartläggningar med eleverna har varit att det tydligt framgått två olika perspektiv på vad eleverna identifierar som bidragande orsaker till upplevd trygghet - den psykosociala skolmiljön men även den fysiska skolmiljön. Då det i kartläggningarna visat sig att vissa aspekter i den fysiska skolmiljön kan bidra till en upplevelse av otrygghet hos en del elever, har vi arbetat för att åtgärda de synpunkter som eleverna tagit upp. En majoritet av eleverna upplever omklädningsrummen som trygga, men omklädningsrummen utgör ändå den plats som flest elever i årskurs 2-3 har angett kan upplevas som otrygg. För att skapa så trygga omklädningsrum som möjligt för eleverna har en rad åtgärder genomförts. Bland annat har förstelärare haft möte med lärare i idrott och hälsa, för att gå igenom elevernas samlade önskemål och synpunkter kring hur omklädningsrummen kan göras tryggare. De flesta trygghetsskapande åtgärderna gäller den fysiska miljön. Bland annat har insynsskydd satts upp in till omklädningsrummen och toalettlåsen har setts över. Eleverna har önskat specifika regler för omklädningsrummen, inklusive mobilförbud, och lärarna i idrott och hälsa har satt upp dessa regler med bildstöd inne i omklädningsrummen och även gått igenom vilka regler som gäller med samtliga elever. Eleverna har påpekat att de nybyggda duschbåsen skapat större upplevd trygghet, vilket är en förbättring sedan tidigare års kartläggningar.

Toaletterna, som kan upplevas som en otrygg plats av en del elever i främst årskurs F-6, har fått en översyn av vaktmästeriet. Vaktmästarna har kontrollerat att alla lås fungerar som de ska och även fått i uppgift att ändra ljusinställningen så att ljuset lyser längre och inte riskerar att släckas så snabbt om en person är inne på toaletten. Även information om hur rörelsedetektorerna för att tända belysningen fungerar har satts upp på toaletter. Önskemålet om att installera en dörröppnare till toaletten utanför matsalen har åtgärdats, då dörren upplevts som svår att öppna av yngre elever. Syftet med åtgärden är att skapa ökad trygghet för eleverna kring toaletterna. Utifrån elevernas upplevelser och tankar kring hur den fysiska skolmiljön kan förbättras, har skolan i flera olika insatser påbörjat arbetet med att åtgärda det som går att förbättra, med syfte att skapa ökad trygghet i skolans lokaler.

Såväl personal som elever F-9 har fått reflektera kring möjliga orsaker till en upplevd otrygghet samt få komma med förslag på hur skolan kan arbeta för en ökad trygghet för samtliga elever, utifrån identifierade utvecklingsområden.

Elevernas gemensamma tankar kring möjliga orsaker till upplevd otrygghet samt förslag för att förbättra den upplevda tryggheten:

Elevperspektivet är en mycket viktig utgångspunkt i skolans fortlöpande systematiska

trygghetsskapande arbete och är även en viktig del i att tillämpa ett aktivt elevinflytande i dessa viktiga frågor. Flera av elevernas förslag för att skapa ökad trygghet har infriats och skolan kommer även under läsåret 22/23 att fortsätta se över vilka fler åtgärder som kan genomföras.

Eleverna har bland annat reflekterat kring att anledningen till att platser där många elever befinner sig på samtidigt kan upplevas som otrygga av en del elever, kan bero på att man inte känner alla elever. Därför är arbetet med att främja gemenskap, t.ex. genom rastaktiviteter samt i klasserna, en viktig del i att skapa trygghet. Eleverna i F-9 vill gärna se att fler vuxna cirkulerar ute bland eleverna. Eleverna önskar också att de vuxna ska påminna om vilka regler som gäller, till exempel vid lekar på skolgården. Eleverna vill att vuxna (7-9) ska vara extra uppmärksamma i korridorerna, och på andra platser där eleverna vistas, så att lärare och andra vuxna på skolan uppmärksammar t.ex. språkbruk och ingriper vid eventuellt misstänkta kränkningar. Elevernas reflektioner visar på vikten av att vuxna i skolan ser och uppmärksammar eleverna, stannar upp och samtalar med eleverna, även i sammanhang utanför lektionstid. Detta är en mycket viktig del i att skapa en ökad trygghet för samtliga elever i skolans lokaler.

Elevskyddsombud har fått reflektera i september 2022 kring otrygga platser utifrån det psykosociala perspektivet. De har identifierat möjliga faktorer till att en del elever ibland kan upplevd otrygghet på följande platser:

Mötesplatsen På Mötesplatsen finns såväl pingisbord som ett fotbollsspel. Det kan bli bråk eller osämja bland eleverna kring vem som ska få spela.

Omklädningsrummen I omklädningsrummen kan otrygga situationer ibland uppstå då vuxna inte är med. T.ex. kan elever prata illa om andra människor som inte är där eller påpeka hur andra personer ser ut, deras klädsel och om de duschar eller inte. Klotter på väggarna och att elever dragit av tapet från väggen nämns också som faktorer som kan skapa otrygghet.

Korridorerna I korridorerna identifierar elevskyddsombuden att den främsta faktorn för möjlig upplevd otrygghet är elevers språkbruk. En del elever använder svordomar eller skämtar på andras bekostnad.

Elevskyddsombudens tankar kring hur vuxna kan skapa mer trygghet på dessa platser är följande:

- De vuxna på skolan behöver fortsätta att påminna eleverna om deras språkbruk och även informera vårdnadshavarna. Elevskyddsombuden upplever att lärare säger till elever om de hör ett olämpligt språkbruk, men att en del elever trots detta fortsätter att använda ett sämre språk och inte bryr sig om vad läraren har sagt.
- Lärarna i idrott och hälsa behöver sätta upp reglerna i omklädningsrummen och påminna eleverna om dessa (bland annat mobilförbud)
- Det är viktigt att vuxna på skolan försöker vara ute bland eleverna när det är möjligt, eftersom det är på platser där få vuxna vistas som mest otrygghet kan upplevas.

Personalens gemensamma tankar kring orsaker till upplevd otrygghet samt förslag för att förbättra den upplevda tryggheten för eleverna (2022/2023):

Många i personalen (F-9) har i reflektionsfrågorna kommit fram till att anledningen till att en del platser kan upplevas som otrygga av elever beror på att många människor rör

sig på samma plats samtidigt samt att korridorerna, där även många elever har sina skåp, är för trånga. Några trygghetsskapande åtgärder som personalen föreslagit är att det är viktigt med ökad vuxennärvaro på platser som identifierats som mer otrygga av en del elever. Personal understryker även vikten av att som vuxen stanna upp, se den enskilda eleven och även ofta prata med eleverna om hur vi bemöter varandra.

Några personalförslag för att skapa ökad trygghet för eleverna:

- *Café i mötesplatsen.* Genom att personal är närvarande i caféet i Mötesplatsen skulle den upplevda tryggheten för eleverna kunna öka när en vuxen är närvarande.
- *Ljuddämpande löv i matsalen.* Ett förslag för att öka trivseln och matron i matsalen har varit att skapa en bättre ljudnivå genom ljuddämpande åtgärder. Att sätta in ljuddämpande filtlöv i taket har undersökts och kunde tyvärr inte genomföras utifrån servicepersonalens arbetsuppgifter. Däremot fortsätter arbetet med att undersöka möjligheten att köpa in nya möbler med bättre ljuddämpning.
- *Klassaktiviteter för ökad gemenskap* Att aktivt arbeta för en ökad gemenskap bland eleverna är en viktig främjande insats med syfte att skapa trygghet
- *Netikett* För att skapa större trygghet på nätet för eleverna ser personalen ett behov av att IKT-pedagogerna kommer ut i klasserna med en genomgång av hur vi bemöter varandra på nätet och vad som är viktigt att tänka på.
- *Fler rastaktiviteter* I F-3 kommer fokus under läsåret bland annat att vara ett utvecklingsmål, med syfte att skapa gemenskap och trygghet för eleverna på rasterna
- *Fler sittplatser i korridorerna* Utifrån elevernas önskemål om fler sittplatser i korridorerna tycker personal att det skulle vara en bra idé att se över möjligheten till fler sittplatser.
- *Eventuellt mobilförbud under lektionerna* En dialog om skolans policy kring elevernas användning av mobiltelefoner kommer att ske mellan skolläda och personal under läsåret 22/23 med tanke på den lagändring som trädde i kraft den 1 augusti 2022. Syftet är att skapa studiero och motverka kränkande behandling.

Vilka områden bör prioriteras under kommande läsår?

Inkludering av ensamma elever och stärkt gemenskap och trygghet

Utifrån resultatet av kartläggningarna och analysen framkommer olika utvecklingsområden som skolan behöver prioritera läsåret 22/23. Personalen i årskurs 7-9 behöver fortsätta att arbeta med inkludering av ofrivilligt ensamma elever samt arbeta med trygghetskapande och gruppstärkande aktiviteter i undervisningsgrupperna samt på klassnivå. Detta är viktigt för att stärka elevernas gemenskap och trygghet i klassen samt för att klargöra skolans värdegrund och nolltolerans mot alla former av kränkningar och diskriminering. En prioritet för personalen är även ett fortsatt arbete med språkbruket i korridorerna och att återkommande påminna eleverna om att skämt på andras bekostnad eller diskriminerande skällsord aldrig är ok. Då korridoren är den plats där flest elever ibland kan uppleva otrygghet (detta gäller även i Sveriges skolor som helhet) behöver ett extra fokus ligga vid att arbeta för en ökad trygghet där utifrån elevernas upplevelser.

Flera insatser görs fortlöpande med målsättning att inkludera elever som upplevs som ensamma i gemenskapen. Detta är ett otroligt viktigt arbete som prioriteras, då konsekvenserna av ofrivillig ensamhet är signifikanta för de elever som drabbas. I *Friendsrapporten 2021* hänvisar en studie vid Örebro Universitet att den faktor som visat sig ha störst negativ inverkan på betygen är avsaknad av ett socialt umgänge på rasterna. Elever som uppger att de är ensamma i skolan löper, enligt denna studie, tre gånger högre risk att få icke godkända betyg än elever som har vänner i skolan. Därför är även ett fokus på att se över möjligheten till rastaktiviteter prioriterat.

Utöver ovan nämnda fokusområden kommer vi att arbeta vidare systematiskt med det trygghetsskapande arbetet. Bland annat kommer följande att prioriteras:

- *Netikett* IKT-pedagogerna kommer att skapa en insats till eleverna med syfte att motverka kränkningar på nätet
- *Ökat elevinflytande och kunskap kring Barnkonventionen* En översyn och omorganisation kring rådsverksamheten kommer att ske med syfte att skapa ett ökat elevinflytande i viktiga frågor som berör barnen samt att skolans rådsverksamhet ska styras mer i enlighet med Barnkonventionen. Detta kommer även att innebära fortbildningsinsatser till personal och elever kring Barnkonventionen och barnens rätt.
- *Trivselregler* Skolans gemensamma trivselregler ska tas fram tillsammans med eleverna och genomsyra hela verksamheten.
- *Ett fortlöpande systematiskt arbetssätt kring likabehandling*
- *Barnkonsekvensanalys* kring hur vi kan minska elevernas upplevda stress kring läxor

Slutord

Genom att ta del av kartläggningarna och såväl elevernas som personalens reflektioner framkommer utvecklingsområden som behöver prioriteras för läsåret 2022/2023. Reflektionsfrågornas syfte är både att såväl personal som elever ska bli delaktiga i det systematiska kvalitetsarbetet kring att skapa trygghet samt mer medvetna kring dessa frågor och aspekter, vilket i sin tur kan påverka vårt dagliga bemötande av varandra på ett positivt sätt. Ett gemensamt arbete är viktigt för att alla ska känna sig delaktiga och att vi på bästa sätt kan komma fram till hur vi går vidare för att öka tryggheten för skolans samtliga elever. Elevsvaren ger oss en tydlig bild av elevernas perspektiv och vad vi behöver arbeta vidare med. De samlade svaren fungerar som viktiga verktyg för personalen och även eleverna att ha med sig i åtanke i den dagliga verksamheten. Såväl elever som personal har fått vara med i att ta fram förslag på konkreta åtgärder, insatser och främjande aktiviteter som skulle kunna öka tryggheten ytterligare.

Målsättningen för Tunaskolan är att samtliga elever alltid ska vara trygga i skolan, ha en god arbetsro, må bra och därmed få de bästa möjliga förutsättningarna för en god måluppfyllelse. Att arbeta systematiskt med såväl elever som personal kring frågor som rör likabehandling har även stöd i forskningen och har visat sig vara en viktig framgångsfaktor i att öka tryggheten och minska eventuella kränkningar. Detta arbete är ett ansvar som delas av samtliga vuxna och måste ske aktivt och systematiskt längs med hela läsåret. Målen som sätts upp inför läsåret 2022/2023 är direkt kopplade till de utvecklingsområden som identifierats i kartläggningarna, i elevernas och personalens samlade reflektioner, samt synpunkter från vårdnadshavare som kommit skolan till del kring vad som behöver utvecklas.

Avslutningsvis kan nämnas att en majoritet av de elever som besvarat frågorna uppger

att de upplever Tunaskolan som en trygg plats, att de trivs och har vänner. Skolan arbetar fortlöpande enligt DO:s modell med att undersöka riskerna för diskriminering, repressalier och andra hinder för lika möjligheter och rättigheter genom olika kartläggningar. Resultatet analyseras och därefter planeras aktiva åtgärder in utifrån identifierade behov. Såväl främjande som förebyggande åtgärder och insatser sker fortlöpande i hela verksamheten och i det dagliga arbetet för att ständigt arbeta för att skolan ska vara en plats som är trygg för alla elever och en plats fri från diskriminering, kränkningar och trakasserier. I denna process är både elever och personal delaktiga och Trygghetsteamet arbetar fortlöpande med dessa viktiga frågor.

3.2 Nya mål, insatser och åtgärder

Mål	Aktivitet	Förväntat resultat	Metod för utvärdering
Årskurs 7: Skapa ökad gemenskap och trygghet i klassen	Samtliga klasser i årskurs 7 får åka till till Vidablick. Studiebesöket på Vidablick ger eleverna träning kring samarbete och problemlösning med syfte att stärka gemenskapen. Mentorerna och kuratorn är med eleverna vid dessa aktiviteter. Insatsen är direkt riktad till årskurs sju med syfte att stärka gemenskap, samarbete och trygghet, då klasserna är helt nya. Därför krävs ett målmedvetet arbete med att främja gemenskap och vänskap, för att på så sätt se till att alla elever har en vän.	Ökad gemenskap och trygghet för eleverna i årskurs 7	Utvärdering av mentorerna och kurator tillsammans med klasserna efter genomförd aktivitet
Ökad trygghet för eleverna vid användning av Internet	Netikett - IKT-pedagogerna har fått i uppdrag att informera eleverna kring hur vi bemöter varandra på nätet, med syfte att skapa ökad trygghet och minska kränkningar kopplade till nätet	Kunskap hos samtliga elever kring ett gott bemötande och förhållningssätt på Internet	IKT-pedagogerna och mentorerna ser till att insatsen genomförs i samband med skolstartsguiden och stämmer av med eleverna efteråt
Motverka sexuella trakasserier	I samband med de nya kurs- och läroplanerna ska lärarna ha ett ökat fokus kring samtycke och relationer i undervisningen, med syfte att främja goda relationer och motverka diskriminering och sexuella trakasserier	Ökad kunskap kring samtycke hos eleverna. Främja goda relationer.	Utvärderas i ämneslagen fortlöpande samt i Trivselenkäten vårterminen 2023.
Skapa ett tryggt klimat på skolan för alla elever genom gemensamma trivselregler	Trivselregler tas fram av eleverna i samtliga klasser. Mentorerna går igenom vilka regler som gäller och påminner fortlöpande om skolans värdegrund och nolltolerans mot alla former av kränkningar och diskriminering	Eleverna känner sig delaktiga i framtagandet av våra gemensamma trivselregler och förväntas efterfölja dessa	Kartläggningar vårterminen 2023 (trivselenkäten) samt revidering av trivselreglerna i början av höstterminen 2023

Mål	Aktivitet	Förväntat resultat	Metod för utvärdering
Ökad trygghet och gemenskap på rasterna	Rastaktiviteter F-3 Personalen, främst i årskurs F-3, kommer att ha ett fortlöpande arbete med att ta fram olika rastaktiviteter till eleverna på rasterna Även personal i årskurs 7-9 kommer se över möjligheten till rastaktiviteter för eleverna	Ökad trygghet och gemenskap hos eleverna genom olika rastaktiviteter	Utvärderas fortlöpande av lärarna under personalmöten och efter genomförda aktiviteter
Öka barnets perspektiv i verksamheten genom och ge personal och elever mer kunskap kring Barnkonventionen	Rådsverksamheten ses över och omorganiseras mer i enlighet med Barnkonventionen. Elevskyddsombuden deltar i undersökningar av elevernas fysiska och psykosociala arbetsmiljö med syfte att finna utvecklingsområden som skolan sedan arbetar vidare med. Förstelärare och socialpedagog på Tuna- och Mårtenskolan upprättar en handlingsplan om Barnkonventionen i syfte att undersöka hur våra verksamheter lever upp till Barnkonventionen samt påbörja ett utvecklingsarbete kring detta.	En strukturerad rådsverksamhet (inklusive ESKO) med ett tydligt elevinflytande utifrån barnkonventionens barnsyn. Ökad kunskap kring Barnkonventionen och dess barnsyn till personal och elever.	Utvärderas i Trygghetsteamet och med eleverna i elevråden under höstterminen 2023.
Ett systematiskt arbetssätt kring likabehandling F-9	Tunaskolan följer ett gemensamt årshjul som tagits fram i Trygghetsteamet tillsammans med skolledningen. Det systematiska kvalitetsarbetet förutsätter att all personal tar ansvar för det fortlöpande trygghetsskapande arbetet samt genomför kartläggningen (trivselenkäten) och främjande och förebyggande insatser längs med läsåret. Det systematiska kvalitetsarbetet med likabehandling inkluderar att personalen informeras kring identifierade behov i LUNKEN och andra kartläggningar samt får reflektera tillsammans i stadielagen kring hur vi kan arbeta vidare kring utvecklingsområden med syfte att hitta lösningar och skapa ett kollegialt lärande som gynnar eleverna.	All personal är delaktig i det fortlöpande trygghetsskapande arbetet, såväl det främjande som förebyggande, samt i arbetet med att motverka kränkningar. All personal förväntas skyndsamt anmäla misstänkta kränkningar inom 24 timmar och de som utses som utredare ska skyndsamt utreda och följa upp ärenden tills dess att vi försäkrat oss om att misstänkta kränkningar har upphört. Personal som är utsedda till utredare ser även till att avsluta ärenden i DF respons så snart det är möjligt. Personalen deltar i kollegiala reflektioner under möten fortlöpande kring hur tryggheten och arbetsron kan utvecklas och förbättras med syfte att skapa en så trygg skola som möjligt för alla elever.	Kartläggningar kring elevernas upplevda trygghet och trivsel i trivselenkäten 2023 samt en översyn av dokumenterade ärenden i DF respons
7 -9: Ökad trygghet i korridorerna, i	Personalen ska under personalmöte ht 2022	Genom en fortlöpande dialog mellan skolpersonal/mentorerna och elever kring	Mäts i kommande Trivselenkäten vårterminen 2023 (undersökning

Mål	Aktivitet	Förväntat resultat	Metod för utvärdering
omklädningsrummen och på mötesplatsen	<p>informas om elevskyddsombudens tankar kring vad som kan skapa en upplevd otrygghet på dessa platser, för att därefter vidta trygghetsskapande åtgärder.</p> <p>T.ex. innebär detta att personalen fortlöpande pratar med eleverna kring språkbruk (vad som är ok och inte) samt att diskriminerande skällsord och skämt på andras bekostnad aldrig är tillåtet.</p> <p>Personalen behöver även fundera kring regler till eleverna för spelen i Mötesplatsen med syfte att motverka osämja bland eleverna kring vem som får spela.</p>	<p> dessa frågor, och ett förtydligande av skolans värdegrund, är målet att den upplevda tryggheten ska öka på berörda platser.</p>	<p>som inkluderar hur trygga eleverna upplever olika platser att vara)</p>
En förbättrad arbetsmiljö för eleverna enligt de synpunkter som elevskyddsombuden (ESKO) framför vid skyddsronden och i enkätundersökning	<p>Elevskyddsombuden tillsammans med förstelärare undersöker elevernas arbetsmiljö utifrån två perspektiv: den fysiska miljön samt den psykosociala miljön.</p> <p>Elevernas sammanfattning av undersökningarna tas upp i samband med skyddsronden där åtgärder till eventuellt upptäckta problem planeras in efter behov och möjlighet.</p>	<p>Ett ökat elevinflytande genom ESKO som utmynnar i förbättringar i form av åtgärder i den fysiska och psykosociala arbetsmiljön utifrån identifierade behov och vad som är möjligt att genomföra.</p>	<p>Följs upp återkommande under skyddsrondena.</p>

4 Bilaga 1: Begrepp och definitioner

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program. En pojke nekas arbeta med pärlplattor pga sitt kön.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar eleven på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker elevens värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker elevens värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker elevens värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Facebook).

Både personal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling:

- Carl blir ofta kontaktad på nätet av elever på skolan. Där kallar de honom "pucko" och "tjockis". De har också lagt ut bilder av Carl på sociala medier. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.
- Lisa är stökig i barngruppen och vill inte lugna ner sig, pedagogen ger Lisa en örfil.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på gården/rasterna. Han är hellre

ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Förskolans/skolans personal tror att Oliver är ensam för att han tycker om det. "Han är en ensamvarg", säger pedagogern. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när eleven, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

5 Bilaga 2: Diskrimineringsgrunder

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man. Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet "Det är för hårt arbete för en tjej". [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på förskolan för att han är den ende killen som valt att vara med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön. Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala". Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella. Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i förskolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratoren på sin skola för att tala om problem i familjen. Skolkuratoren ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En förskola/skola med många barn/elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering]
- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra barnen/eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Personalen avfärdar honom med att "Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De

menar ju inget illa". [trakasserier]

- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria A, då svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför. Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några barn. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på slöjden med motiveringen "Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck". Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra barn/elever ropar "Din pappa är jävla CP." [trakasserier]
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från samlingen/klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar förskolan/skolan inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden "ADHD-barn borde inte få gå här!" [diskriminering och trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning. Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne "äckliga lebb". [trakasserier]
- Det har gått bra i förskolan/skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med och leka.
- James vill inte vända sig till sin pedagog eftersom pedagogen ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd.

Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av

ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan/skolan. Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina kamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes barngrupp/klass. Hon blir sårad när de andra kamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]

6 Bilaga 3

Bilagor:

Bilaga 3: Tunaskolans trivselregler

Bilaga 4: Digital rutingång vid misstänkta kränkningar - anmälan, utredning och åtgärder (finns även publicerad med videoguider i det digitala personalrummet i fliken "Likabehandling")

Bilaga 5: Rutingång - Enskilt samtal vid kränkning och uppföljningssamtal

Bilaga 6: Rutingång vid misstänkta kränkningar för elever med skyddad identitet